בית משפט השלום בחיפה

ת"א 3715-10-19

תיק חיצוני:

מספר בקשה:1

בפני כבוד השופטת נסרין עדוי-ח'דר

התובע - המשיב **פלוני**
ע"י ב"כ עו"ד אסף כהן ואח'

נגד

הנתבע – המבקש **עודד כנפי (קירילובסקי)**
ע"י ב"כ עו"ד יורם גורי ואח'

<u>פסק דין</u>

לפני בקשת הנתבע (להלן - **המבקש**) לדחיית התביעה על הסף (להלן - **הבקשה**).

<u>הרקע לבקשה</u>

1. התובע (להלן - **המשיב**) הגיש תביעה נזיקית כנגד המבקש, לקבלת פיצויים בגין נזקי גוף שנגרמו למשיב, לטענתו, עקב נהיגתו הרשלנית של המבקש.

2. בכתב התביעה נטען, כי ביום 16.03.15 נפגע המשיב בתאונת דרכים, שבה היו מעורבים האופנוע נשוא התביעה, שהיה נהוג בידי המשיב, ורכבו של המבקש שהיה נהוג בידיו (להלן - **האירוע**).

3. במועדים הרלבנטיים לאירוע, האופנוע היה מבוטח אצל המאגר הביטוחי לביטוחי רכב ("פול") בע"מ (להלן - **הפול**), בפוליסת ביטוח חובה, שכללה תניית השתתפות עצמית בנזק שאינו נזק ממון עד 25,000 ₪ ואובדן השתכרות עד 7 ימי אובדן השתכרות (להלן – **סכום ההשתתפות העצמית**).

4. המשיב פנה בדרישה לפול על מנת שתפצה אותו על נזקיו עקב האירוע, אך בשל העובדה, כי הפיצוי שהוערך בגין הנזק הגופני הנטען לא עלה על סכום ההשתתפות העצמית, הפול דחתה את הדרישה.

5. במכתב הדחייה, הפול הפנתה לסעיף 4 בפוליסה התקנית כהגדרתה בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי), תש"ע-2010; הוראת סעיף 3א.(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי ולהוראות תקנות ביטוח רכב מנועי (השתתפות עצמית) (הוראת שעה), תשס"ט-2008, שתוקפן הוארך ביום 29.3.2012.

6. בנסיבות המתוארות לעיל, הוגשה התביעה דנן כנגד המבקש, בהסתמכו של המשיב על העילות שבפקודת הנזיקין [נוסח חדש] (להלן – **פקודת הנזיקין**), לטענת המשיב, האירוע התרחש עקב התרשלותו ואשמו הבלעדי של המבקש. עוד נטען, כי המבקש הפר חובות חקוקות שבפקודת התעבורה ושבסעיפים 21(א) ו- 49 לקנות התעבורה, תשכ"א- 1961. עוד נטען, כי משסבל המשיב נזק גוף עקב ההתרשלות וההפרות כאמור, הרי שמחובת המבקש לפצותו בגין נזקיו.

7. בבקשה נטען, כי האירוע נכנס בגדר "תאונת דרכים" שבחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975 (להלן – **חוק הפלת"ד** או **החוק**). בהינתן כך ובהינתן העובדה כי במועד התאונה שימושו של המשיב באופנוע היה מכוסה בפוליסת ביטוח חובה בהפול, הרי שלמשיב עילת תביעה מכוח הוראות חוק הפלת"ד בלבד. בנסיבות, ומכוח עיקרון "ייחוד העילה", המעוגן בסעיף 8 לחוק, המבקש עתר לדחיית התביעה כנגדו.

8. עוד טען המבקש, כי בהתאם להוראת סעיף 3א לפקודת רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970 (להלן – **פקודת ביטוח רכב מנועי**), החברה המבטחת יכולה להוסיף בפוליסה, תניית השתתפות עצמית, אשר משמעותה כי בקרות אירוע ביטוחי המבוטח יישא בחלק מהנזק אשר יופחת מסכום הפיצוי וזאת בתמורה להוזלת פרמיית הביטוח. יתרה מכך, בהתאם להוראת סעיף 3א(ט) לפקודת ביטוח רכב מנועי, הרי שלמשיב דנן אין עילת תביעה מכוח פקודת הנזיקין.

9. אכן, הרגולטור התקין מכוח פקודת ביטוח רכב מנועי, את תקנות ביטוח רכב מנועי (השתתפות עצמית) (הוראת שעה), התשס"ט-2008, המתנה את תוקפה של תניית השתתפות עצמית, בכך שהמבטח נקט באמצעים המוודאים שהמבוטח מבין ומסכים לתנאים של התנייה הרלבנטית. בענייננו, חזקה כי המשיב הבין את השלכות התנייה ולקח על עצמו את הסיכון כי זכותו לקבלת פיצויים מהפול תקום אך ורק מהסכום העולה על גובה ההשתתפות העצמית. המבקש הוסיף וטען, כי קביעת שיעור השתתפות עצמית כזה או אחר, אין בה, כשלעצמה, כדי לשלול את עילת תביעתו מכוח חוק הפלת"ד [לעניין זה המבקש הפנה לפסקי הדין שנתנו בת"א 59671-12-18 **פלוני נ' שירביט חברה לביטוח בע"מ** (23.04.19), ות"א (ת"א) 26290-03-16 **פלוני נ' אבישי אזולאי ואח'** (19.11.16)].

10. המשיב טען מנגד, כי מאחר ונזקו נופל מסכום ההשתתפות העצמית הנדרשת להפעלת הפוליסה, יש לראותו כמי שנהג באופנוע ללא ביטוח חובה וכמי שנשללה זכאותו לקבל פיצוי מכוח החוק, לאור הוראת סעיף 7(5) לחוק, כך שהאירוע אינו חוסה תחת הוראות החוק, ובכלל זה אין כל תחולה לעיקרון "ייחוד העילה" עליו.

11. עוד לטענת המשיב, הוראת סעיף 8(ג) לחוק קובעת מפורשות כי הוראת ייחוד העילות, לא תחול על תובעים שאינם זכאים לתבוע מכוח הפלת"ד. המשיב סומך טענותיו על ע"א 2591/09 **אנואר אלנסרה נ' אברהם שליסל**, (22.02.11) ועל ת"א (חי') 677-04 **פלוני נ' רוזנטל גיורא**, (17.09.09).

<u>דיון והכרעה</u>

12. בית המשפט יעשה שימוש בסמכותו המוקנית לו לפי הוראת 101 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד - 1984 (להלן **- התקנות**), במשורה, בזהירות ובמקרים חריגים בלבד [רע"א 1635/13 **מדינת ישראל - משרד הבטחון נ' אלדר** (12.3.13)]. גישה זו מאיינת את החשש לפגיעה בבירור האמת כתוצאה ממניעת הגישה לערכאות. מכאן, בית המשפט ייטה להעניק את הסעד הנ"ל, כאשר הוא משתכנע כי גם אם התובע היה מוכיח את המסכת העובדתית של כתב תביעתו, עדיין מסכת זו לא הייתה מקימה לו סעד [ע"א 154/04 **הרב אמנון יצחק שליט"א נ' שרה נוימן** (13.2.05) י' זוסמן, סדרי הדין האזרחי (מהדורה שביעית, תשנ"ה), עמ' 140].

13. על כן, בכדי לבחון את הבקשה, יש לצאת מתוך הנחה כי הטענות העובדתיות שבכתב התביעה נכונות ומדויקות הן ואו אז, יש לבדוק האם מתקיימת לתובע עילת תביעה אם לאו. היה ובית המשפט יגיע לתשובה שלילית, אז תתקבל הבקשה לדחיית התביעה על הסף.

14. עקרון ייחוד העילה המעוגן בסעיף 8 לפלת"ד, קובע את היחס בין עילות מכוח חוק הפלת"ד, הטומנות בחובן את דוקטרינת האחריות המוחלטת, לבין עילות תביעה מכוח פקודת הנזיקין [ראו: יצחק אנגלרד **פיצויים לנפגעי תאונות דרכים** מהדורה רביעית (להלן – **יצחק אנגלרד**), עמ' 308-309]. הבחנה זו חשובה מאוד, משום שכאשר נפגע נמצא זכאי לתבוע על פי החוק, מסלולי התביעה מכוח פקודת הנזיקין נשללות ממנו (ראו: יצחק אנגלרד, עמ' 311 ו- עמ' 406-407). נבהיר, כי על פי עקרון ייחוד העילה הזכאות לעילת תביעה על פי חוק הפלת"ד אינה ברת רשות והנפגע אינו יכול לבחור בין העילות מכוח הפקודה לבין העילה מכוח הפלת"ד.

15. ובחזרה לענייננו. במועד התאונה, שימושו של המשיב באופנוע היה מבוטח בביטוח חובה תקף, בפוליסה שהופקה על ידי הפול. מעיון בפוליסה עולה כי המשיב הסכים לתניית השתתפות עצמית בנזק שאינו נזק ממון עד לסך של 25,000 ₪ ואובדן השתכרות עד 7 ימי אובדן השתכרות. בתמורה לכך, הפול הפחיתה את פרמיית הביטוח, בה חויב המשיב, בכ-30%.

16. יש לתת את הדעת לכך, כי ההשתתפות העצמית הנ"ל תנוכה מסכום הפיצוי שייפסק למשיב (הנפגע המבוטח) [ראו: סעיף 3א'(א)(2) לפקודת ביטוח רכב מנועי]. לא זו אף זו, בעניינו, וכעולה מתעודת ביטוח החובה שצורפה לכתב התביעה, ההשתתפות העצמית תנוכה ארך ורק מהפיצויים בגין נזק לא ממוני ועד 25,000 ₪ ובגין אובדן שכר – עד 7 ימים. ואילו, יתר ראשי הנזק המיוחדים הם בני פיצוי ללא כל השתתפות עצמית.

17. בהתאם לתקנות ביטוח רכב מנועי (השתתפות עצמית) (הוראת שעה), התשס"ט-2008 (להלן - **התקנות**), תניית השתתפות עצמית תיכנס לתוקף לאחר שהמבטח נקט בשורת אמצעים המנויים בתקנות על מנת לוודא כי המבוטח הבין והסכים לתנאים [ראו: סעיף 3(1)(א) + 3(1)(ב) + 3(2) לתקנות].

18. המשיב לא העלה כל טענה כנגד תוקפה וחוקיותה של תניית ההשתתפות העצמית, אף לא לאחר דחיית דרישתו על ידי הפול.

19. על כן, פשיטא כי המשיב מודע לתניית ההשתתפות העצמית, משמעותה והשלכותיה.

20. בהתאם להוראת סעיף 3א'(ט) לפקודת ביטוח רכב מנועי, "למבוטח או לנוהג ברכב ששילם דמי השתתפות עצמית או שנוכו מהפיצויים שלהם הוא זכאי דמי השתתפות עצמית, כאמור בסעיף קטן (א), לא תהיה עילת תביעה לפי פקודת הנזיקין [נוסח חדש], בשל דמי ההשתתפות העצמית".

21. לאחר שאמרתי כל אלה, לא נותר אלא להכריע בשאלה, האם עניינו של התובע נכנס למסגרת הוראת סעיף 7(5) לחוק, אם לאו.

22. בהתאם להוראת סעיף 7(5) לחוק הפלת"ד, מי שנהג ברכב ללא ביטוח לפי פקודת הביטוח, או כשהביטוח שהיה לו לא כיסה את שימושו ברכב, אינו זכאי לפיצויים לפי החוק.

23. לית מאן דפליג, כי במועד האירוע המשיב נהג באופנוע עם ביטוח לפי פקודת ביטוח רכב מנועי.

24. האם יש לראות במשיב כמי שהביטוח שהיה לו לא כיסה את שימושו ברכב? דומה כי התשובה לכך היא בשלילה. ודוק: לשון הסעיף נוקטת במנוח "שימוש" לא מכוסה, וזאת להבדיל מהמונח "חבות" שאינה מכוסה. מכאן, וככל שהיקף חבותו של המשיב (היקף נזקיו כלפי עצמו) נופל מגובה ההשתתפות העצמית, עדיין אין בכך כדי להביא למסקנה כי "**שימושו**", שגרם להיקף חבות מופחת מגובה ההשתתפות העצמית, **אינו מכוסה בפוליסה**.

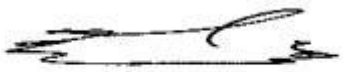
25. יתרה מכך, כעולה מפוליסת הביטוח עצמה, תשלום ההשתתפות העצמית אינו תנאי לכניסת הביטוח לתוקף. נהפוך הוא. הפוליסה היא בתוקף מהשקל הראשון בנזקי התובע שאינם נזקי ממון, אך המבטחת (הפול) מנכה מכל סכום פיצויי שיש לשלמו למשיב עד לגובה ההשתתפות העצמית.

26. הנסיבות שנדונו בפסקי הדין אליהם הפנה המשיב, שונות מהנסיבות דנן, שכן באותם מקרים לא נשללה הזכאות לתבוע לפי פקודת הנזיקין מנהג נפגע שלא רכש פוליסת ביטוח חובה כלל וכלל. שם, ובצדק, בית המשפט הגיע למסקנה שהנהג הנפגע נכנס לגדר הוראת סעיף 7(5) לפלת"ד.

27. לאור כל האמור לעיל, נחה דעתי כי דין הבקשה להתקבל, ודומה כי אין מנוס אלא מלהורות על דחיית התביעה, בשל העדר עילה ויריבות בין המשיב לבין המבקש.

28. המשיב יישא בהוצאות המבקש ובשכר טרחת עורך דין, בסך של 6,000 ₪.

ניתן היום, י"ג אדר תש"פ, 09 מרץ 2020, בהעדר הצדדים.

נסרין עדוי-חיידר, שופטת